

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/44/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5613200964
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 08. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Róbert Urban
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2019:5613200964.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Róberta Urbana a sudcov JUDr. Amálie Paulerovej a JUDr. Erika Vargu, v právnej veci žalobcov 1/ Ing. K. U., nar. XX.X.XXXX, 2/ MUDr. I. U., nar. XX.X.XXXX, 3/ F. U., nar. XX.X.XXXX, všetci bytom A., Q. XX, právne zastúpení JUDr. Roman Hojer s.r.o. advokátska kancelária, so sídlom Bratislava, Šustekova 51, proti žalovanému Ing. U. Y., nar. X.X.XXXX, bytom L. XXX, právne zastúpenému advokátom JUDr. Miroslavom Kokavcom, so sídlom N. Y., G.. X. Y. XX, o náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, na základe odvolania žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 7C/42/2013-136 zo dňa 5. decembra 2018 takto

r o z h o d o l :

Rozsudok okresného súdu **p o t v r d z u j e** vo výroku o uložení povinnosti žalovanému zaplatiť žalobkyni 1/ 20.000 eur, žalobcovi 2/ 20.000 eur a žalobkyni 3/ 15.000 eur, všetko do 15 dní od právoplatnosti rozsudku a vo výrokoch o nároku na náhradu trov prvoinštančného konania.

Rozsudok okresného súdu **z o s t á v a n e d o t k n u t ý** vo výroku o zamietnutí žaloby vo zvyšnej časti.

Strany **n e m a j ú** nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd uložil žalovanému povinnosť zaplatiť žalocom 1/ a 2/ po 20.000 eur a žalobkyni 3/ 15.000 eur, všetko do 15 dní od právoplatnosti rozsudku. Vychádzal z nespornej skutočnosti, že žalovaný ako vodič motorového vozidla porušením svojich právnych povinností spôsobil dňa 31.1.2010 dopravnú nehodu, v dôsledku ktorej zomrel R. U. - syn žalobcov 1/, 2/ a zároveň brat žalobkyne 3/; za ktorý skutok bol žalovaný právoplatne odsúdený v trestnom konaní vedenom na tamjšom súde pod sp. zn. 2T/113/2010. Konštatoval, že pasívna vecná legitímácia žalovaného je daná v zmysle § 420 ods. 1 Obč. zák. z titulu všeobecnej zodpovednosti za škodu pri nedbanlivostnom zavinení.

2. Okresný súd sa nestotožnil s argumentáciou žalovaného, že by mala byť daná zodpovednosť podľa § 427 a nasl. Obč. zák. Základnou podmienkou takejto zodpovednosti je to, že ide o škodu spôsobenú osobitnou povahou prevádzky dopravných prostriedkov. Podľa súdnej praxe však nejde o prípady, keď škoda síce bola spôsobená porušením právnej povinnosti v súvislosti s prevádzkou dopravného prostriedku, ale už nie povahou tejto prevádzky; alebo keď škoda síce vznikla v súvislosti s prevádzkou dopravného prostriedku, ale nebola vyvolaná osobitnou povahou jeho prevádzky (R 20/1975). Okresný súd zdôraznil, že k úmrtiu R. U. došlo porušením právnej povinnosti zo strany žalovaného ako vodiča motorového vozidla; čo nebolo vyvolané okolnosťami, ktoré by mali pôvod v prevádzke v tom zmysle, že by „nejako charakterizovali osobitnú povahu prevádzky motorového vozidla“. K zásahu do práva žalobcov na ochranu osobnosti tak došlo priamo protiprávnym konaním žalovaného, ktorý ako vinník dopravnej nehody spôsobil smrť ich syna, resp. brata. Preto okresný súd nevyhovел ani

návrhu žalovaného na doplnenie dokazovania výsluchom bývalého člena predstavenstva spoločnosti, ktorá bola prevádzkovateľom predmetného motorového vozidla.

3. V otázke výšky náhrady nemajetkovej ujmy v peniazoch okresný súd uviedol, že strata dieťaťa jeho úmrtím v mladom veku je pre rodiča najzávažnejšia životná ujma. Z povahy disproporcie hodnôt ľudského života a hmotného statku sa pritom nejaví ako „dostatočná náhrada“ za stratený život žiadna suma. Z hľadiska kritérií zakotvených v § 13 ods. 3 Obč. zák. - závažnosť ujmy a okolnosti, za ktorých došlo k neoprávnenému zásahu do osobnosti - okresný súd zopakoval, že jedinou príčinou vzniku dopravnej nehody s tragickým následkom bola nesprávna technika jazdy žalovaného (manéver v úmysle otočiť sa cez prerušenie zvodidiel na diaľnici), ktorou vytvoril náhlu a neprekonateľnú prekážku. Prihliadol i na postoj žalovaného v postavení obvineného v trestnom konaní, keď tento produkoval verziu nehodového deja (náhly prechod z pravého do ľavého jazdného pruhu v dôsledku ohrozenia slabo osvetleným vozidlom prichádzajúcim z privádzacieho pruhu), ktorá bola vylúčená znaleckým posudkom, ako aj na skutočnosť, že žalovaný neprejavil „účinný súcit a ľútosť nad smrťou nebohého“, neospravedlnil sa riadne pozostalým, ani im neposkytol pomoc. Okresný súd poukázal aj na rozhodnutia súdov v obdobnej veci (rozhodnutie Okresného súdu Rimavská Sobota sp. zn. 8C/103/2009 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v banskej Bystrici sp. zn. 15Co/171/2012). Vo zvyšnej časti (u každého zo žalobcov do sumy 30.000 eur) - nad priznaný rozsah náhrady nemajetkovej ujmy - žalobu zamietol.

4. O trovách prvoinštančného konania rozhodol tak, že žalobcom 1/ a 3/ priznal nárok na ich náhradu voči žalovanému v plnom rozsahu. Za určujúci vzal okresný súd plný úspech žalobcov v otázke základu nároku, pričom rozhodnutie o jeho výške záviselo od úvahy súdu a prihliadol tiež na princíp všeobecnej spravodlivosti. Konštatoval, že o výške náhrady trov konania bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej (§ 262 ods. 2 CSP), keď pri určení odmeny právneho zástupcu bude vychádzať zo súdom priznanej sumy, a nie z výšky nároku uplatňovaného v žalobe.

5. Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalovaný, ktorý sa domáhal jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie. Mal za to, že za škodu/ujmu spôsobenú žalobcom 1/ až 3/ zodpovedá nie samotný žalovaný, ale z titulu objektívnej zodpovednosti jeho zamestnávateľ, prevádzkovateľ a vlastník motorového vozidla Mercedes ML 500 (ev. č. LM-181-BB), ktorým bola spôsobená dopravná nehoda. Tvrdil, že v prípade tejto osobitnej zodpovednosti za škodu podľa § 427 ods. 1 Obč. zák. nie je možné prenášať zodpovednosť a tým ani pasívnu legitímáciu prevádzkovateľa na inú osobu. V danej spojitosti žalovaný uviedol, že od začiatku konania bolo známe, že dotknuté vozidlo mal zverené od svojho zamestnávateľa a mohol ho neobmedzene používať tak na pracovné, ako i osobné účely.

6. Zároveň „v zmysle platnej súdnej praxe a judikatúry rozhodnutí súdov SR“ v prípade, keď je škoda spôsobená prevádzkou motorového vozidla, ku ktorej sa viaže zákonné zmluvné poistenie, je takúto škodu povinná nahradiť poisťovňa/poisťovateľ motorového vozidla. Podľa názoru odvolateľa ide preto o prípad núteného spoločenstva a keďže poisťovňa nebola žalovaná, mal okresný súd v zmysle § 78 ods. 2 CSP žalobu zamietnuť. Na záver poukazyval na to, že aj výška finančného zadosťučinenia sa „s odkazom na iné rozhodnutia slovenských súdov v obdobných veciach javí ako vysoká a nie celkom primeraná skutkovým zisteniam“.

7. Druhá sporová strana zostala v odvolacom konaní nečinná.

8. Krajský súd, ako súd odvolací, vec preskúmal v rozsahu a z dôvodov vymedzených v odvolaní (§ 379 a § 380 ods. 1 CSP), z ktorého titulu nedotknutým zostal rozsudok okresného súdu v odvolaní nenapadnutom výroku o zamietnutí žaloby vo zvyšnej časti a v preskúmvanej časti bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 a contrario v spojení s § 219 ods. 3 CSP) rozsudok okresného súdu podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

9. Žalovaný síce odvolanie formálne vymedzuje ako odvolanie proti rozsudku okresného súdu v celom rozsahu, ale z jeho obsahu, ktoré hľadisko je určujúce (§ 124 ods. 1 CSP), je zrejmé, že výrok o zamietnutí žaloby vo zvyšnej časti nenapáda. Pokiaľ by aj odvolací súd striktno formálne rešpektoval takéto vymedzenie rozsahu odvolania, muselo by byť v dotknutej časti odmietnuté (vecne by rozsudok okresného súdu nebol - taktiež - preskúmvaný), lebo vo vzťahu k nej nie je žalovaný subjektívne oprávnený podať odvolanie, keďže tento výrok vyznieva v jej prospech (§ 365 v spojení s § 386 písm. b/ CSP).

10. Prioritne je nutné zdôrazniť, že žalovaný bol právoplatne (dňa 21.8.2018) uznaný rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš č. k. 2T/113/2010-955 z 20.12.2017 v spojení s rozsudkom Krajského

súdu v Žiline sp. zn. 1To/54/2018 z 21.8.2018 za vinného z prečinu usmrtenia, ktorého sa dopustil spôsobením dopravnej nehody dňa 31.1.2010, pri ktorej - okrem iných - utrpel zranenia syn žalobcov 1/ a 2/ a brat žalobkyne 3/ R. U. (narodený XX.X.XXXX), ktorým dňa X.X.XXXX podľahol. Zo skutkovej vety - opisu protiprávneho konania odsúdeného U. Y. (žalovaného) - je prítom nepochybné, že príčinou dopravnej nehody bolo porušenie povinností žalovaným ako vodičom motorového vozidla ev. č. LM-181-BB.

11. V zmysle § 193 CSP je (občianskoprávny) súd viazaný rozhodnutím príslušného orgánu o tom, že bol spáchaný trestný čin a o tom, kto ho spáchal. Predmetná viazanosť sa týka nielen samotného výroku o spáchaní trestného činu, ale zahŕňa aj právoplatné zadefinovanie konkrétneho konania, jeho právnu kvalifikáciu a formu zavinenia, ako i príčinnú súvislosť medzi týmto konaním a spôsobeným následkom v narušení chráneného spoločenského vzťahu/hodnoty (bližšie napríklad rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod R 22/1979 alebo R 35/1993).

12. Nadväzne krajský súd uzatvára, že dopravná nehoda a tým aj jej smrteľný následok neboli spôsobené osobitnou povahou prevádzky motorového vozidla (dopravného prostriedku), ale výlučne zavineným porušením povinností žalovaného ako vodiča motorového vozidla/účastníka cestnej premávky. Žalovaný ani len konkrétne skutkovo netvrdí a už vôbec nie minimálne označením dôkazov preukazuje, aké jedinečné a len osobitnej povahy prevádzky dopravných prostriedkov vlastné okolnosti mali mať vplyv na vznik škody/ujmy. Nie je preto daný skutkový základ pre aplikáciu § 427 a nasl. Občianskeho zákonníka; v tomto smere náležite už okresný súd poukázal na ustálenú súdnu prax (R 72/1975).

13. Navyše, ani v prípade, ak by sa na vzniku škody podieľala aj predmetná špecifická povaha prevádzky dopravných prostriedkov, nezbavovala by žalovaného zodpovednosti za jeho protiprávne konanie, resp. za jeho následky. Zo žiadneho zákonného ustanovenia nevyplýva, že v prípade dopravnej nehody by sa vždy automaticky jednalo výlučne o objektívnu zodpovednosť prevádzateľa dopravného prostriedku v zmysle § 427 a nasl. Obč. zák.; presne k takejto konštrukcii však právna argumentácia odvolateľa smeruje. Takýto názor nie je ani prezentovaný v právnej teórii alebo v súdnej praxi; naopak, rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk NS SR a rozhodnutí súdov SR pod R 29/1979 priamo definuje možnosť súbehu zodpovednosti za škodu podľa § 427 Obč. zák. a podľa § 420 Obč. zák.

14. Hoci žalovaný opakovane poukazuje hlavne na § 427 Obč. zák., jeho skutková argumentácia, odvíjajúca sa od toho, že auto mal zverené zamestnávateľom a tiež v čase dopravnej nehody plnil pracovné povinnosti, smeruje aj k snahe podradiť jeho konanie a súvisiacu zodpovednosť za škodu/nemajetkovú ujmu pod ustanovenie § 420 ods. 2 Obč. zák. Z výsluchu žalovaného v trestnom konaní je však úplne nepochybné, že v inkriminovanom čase neplnil žiadne pracovné povinnosti. Aktuálne prezentované tvrdenia o tom, že v danom čase mal pôvodne smerovať na pracovné rokovanie do Popradu, ktoré sa napokon neuskutočnilo, je len účelová. Navyše, ide o veľmi všeobecné skutkové tvrdenie, bez náležitej špecifikácie (napr. označením osôb, s ktorými sa mal stretnúť; vymedzením predmetu rokovania; uvedením, kedy a ako bolo dotknuté stretnutie dohodnuté; kedy presne sa malo uskutočniť atď.)

15. V záujme komplexnosti krajský súd z pripojeného trestného spisu cituje vyjadrenia žalovaného (v pozícii obvineného, resp. obžalovaného). Pri výsluchu pred vyšetrovateľom dňa 10.5.2010 (č.l. 22 trestného spisu) uvádzal: „My sme boli predtým lyžovať v R. a ja som chcel ešte odskočiť do T...na pumpe pri obci Q. som sa od obsluhy dozvedel, že pred T. sa tvoria kolóny a preto som sa rozhodol, že do T. nejdem.“ Na hlavnom pojednávaní dňa 17.1.2012 (č.l. 367 trestného spisu) žalovaný vypovedal: „V tú nedeľu sme boli lyžovať v R., husto snežilo, lyžovanie sme skončili okolo...my sme boli s družkou dohodnutí, že ako vždy cez víkend pôjdeme na týždenné nákupy. Ona...nemohla ísť s nami. Dohodli sme sa, že medzi 17.30 a 18.00 hod. stretneme v Kauflande. Keďže ja som šiel s chlapcami skôr, mali sme čas, už skôr sme hovorili, že by sme šli do Baumaxu do T. pozrieť nejaké veci, tak som chcel tento čas využiť, že pôjdeme do T.“

16. Je namieste dodať, že pri oboch dotknutých výpovediach žalovaného v trestnom konaní bol prítomný jeho obhajca, ktorý je v súdnej veci jeho právnym zástupcom.

17. Bez ohľadu na rozoberané konkrétne okolnosti súdnej veci krajský súd uvádza, že v prípade prenechania motorového vozidla zamestnávateľom zamestnancovi do neobmedzeného užívania (na služobné/pracovné i osobné účely) nie je z hľadiska zodpovednosti za ujmu vzniknutú pri dopravnej nehode určujúcou okolnosťou, kto je vlastník (eventuálne evidenčný držiteľ) vozidla. Takouto určujúcou okolnosťou je skutočnosť, či pri spôsobení škody dotknutým motorovým vozidlom konkrétny

zamestnanec plnil pracovné úlohy; t.j. či išlo o situáciu v rámci činnosti zamestnávateľa, na ktorú bol použitý zamestnanec.

18. Neobstojí ani tvrdenie žalovaného, že v prípade zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, ku ktorému sa viaže zmluvné poistenie zodpovednosti za takúto škodu, ide o nútené spoločenstvo (aj) poisťovne. Odvolateľ nielenže neuvádza, podľa ktorého (hmotnoprávneho) zákonného ustanovenia by sa o takýto druh procesného spoločenstva malo jednať, ale v odvolaní ani nedefinuje subjekt, s ktorým by poisťovňa mala nútené spoločenstvo tvoriť.

19. Zodpovednosť (všeobecná) za škodu v zmysle § 420 ods. 1 Obč. zák. a zodpovednosť poisťovne pri uplatnení priameho nároku poškodeného podľa § 15 zákona č. 381/2001 Z.z. sú rôznymi druhmi zodpovednosti, s rozdielnymi podmienkami pre ich vznik. Aj keby nastala situácia, že by prichádzali do úvahy oba dotknuté nároky, nejedná sa o nútené spoločenstvo. Naopak, je výlučne na žalobcovi, ktorý zo zodpovedných subjektov bude žalovať, alebo či ich bude žalovať oboch súčasne. Podmienkou núteného spoločenstva v zmysle § 78 ods. 1 CSP je, že osobitný predpis vyžaduje pre úspech v spore účasť všetkých účastníkov právneho vzťahu. Žalovaný v tomto smere neuvádza, ktorý právny predpis by mal obsahovať takéto ustanovenie. Ak sa jeho úvaha odvíja od zákona č. 381/2001 Z.z., mal zrejme na mysli § 15 dotknutej právnej normy, ktorý však okolnosť núteného procesného spoločenstva nedefinuje.

20. Napokon nie je dôvodnou ani odvolacia námietka týkajúca sa výšky priznaného finančného zadosťučinenia - „s odkazom na iné rozhodnutia slovenských súdov v obdobných veciach javí ako vysoká a nie celkom primeraná skutkovým zisteniam“. Citovaná formulácia je maximálne všeobecná, bez uvedenia akéhokoľvek „iného rozhodnutia súdu v obdobnej veci“, ktoré by inak posudzovalo dotknutú otázku, resp. v rozpore s ktorým by výška náhrady priznaná v súdnej veci mala byť v (diametrálnom) rozpore. Taktiež žalovaný vôbec neuvádza, ktoré konkrétne skutkové zistenia by neboli pri určení výšky náhrady okresným súdom zohľadnené, resp. (naopak) na ktoré by malo byť neprimerane prihliadané.

21. Takto vymedzená odvolacia námietka nie je nadväzne relevantne spôsobilá podmieniť konkrétny prieskum dotknutých záverov súdu prvej inštancie, vrátane k nim vedúcich úvah a východísk. Pokiaľ by krajský súd na základe vyššie citovanej všeobecnej formulácie vykonal (podrobný/štandardný) odvolací prieskum, postupoval by v rozpore nielen s bezprostredným textom zákona (osobitne § 380 ods. 1 CSP), ale nerešpektoval by samotnú podstatu sporového kontradiktórneho súdneho procesu. Navyše by neprimerane zvýhodnil žalovaného, čím by porušil elementárnu zásadu rovnosti strán sporu (čl. 47 ods. 3 Ústavy SR, nadväzne i čl. 6 ods. 1 Základných princípov CSP).

22. Pri akceptácii takéhoto (žalovaným minimálne naznačovaného) nazerania na procesné povinnosti odvolateľa a súvisiaci postup odvolacieho súdu by sa v zásade vždy jednalo o úplný ex offo odvolací prieskum. S určitým zjednodušením, ale presne vystihujúcim podstatu prístupu žalovaného, možno uviesť, že na podrobné posúdenie všetkých rozhodujúcich okolností odvolacím súdom by postačovalo odvolateľovi uviesť, že s rozhodnutím okresného súdu nesúhlasí; eventuálne, že uložená mu povinnosť plnenia sa javí neprimerane vysoká. Ako už bolo konštatované, uvedené absolútne popiera účel a zmysel sporového konania, ktorého neoddeliteľnou súčasťou je zodpovednosť strany za ňou zvolený spôsob využitia zákonom jej priznaných procesných práv a povinností. Pokiaľ odvolateľ nie je pri vymedzení konkrétnych odvolacích dôvodov dôsledný, nemôže ísť daná nedôslednosť na ťarchu protistrany a nedostatočnosť vymedzenia odvolacích dôvodov nemôže z vlastnej iniciatívy nahrádzať ani odvolací súd.

23. Nakoľko odvolacie námietky vymedzené žalovaným, ktorými je odvolací súd viazaný, neboli dôvodné a odvolací súd nezistil ani nedostatky v postupe okresného súdu, na ktoré prihliada z úradnej povinnosti (§ 380 ods. 2 CSP), v preskúmvanej meritórnej časti napadnutý rozsudok potvrdil ako vecne správny.

24. Žalovaný síce odvolaním napadol rozsudok okresného súdu v celom rozsahu, ale vo vzťahu k výroku o trovách prvoinštančného konania nevymedzil žiadnu konkrétnu námietku. Nadväzne, potvrdenie posudzovaného rozhodnutia v meritórnej časti, od ktorej je výrok o trovách konania priamo závislý, zakladá vecnú správnosť aj dotknutého bezprostredne podmieneného výroku o nároku na náhradu trov. Len na okraj krajský súd dopĺňa, že okresný súd primerane povahe veci aplikoval zásadu úspechu v spore, vrátane princípu všeobecnej spravodlivosti. Zároveň v zmysle § 11 ods. 8 vyhl. č. 655/2004 Z.z. sa tarifná hodnota odmeny za právne služby neodvíja od výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy, ale od samotnej skutočnosti, že sa žiada/la náhrada nemajetkovej ujmy.

25. Odvolateľ/žalovaný nebol v odvolacom štádiu (vôbec) úspešný, preto nemá nárok na náhradu jeho trov; naopak vo všeobecnosti ho zaťažuje povinnosť ich náhrady protistrane. Avšak žalobcom 1/ až 3/ žiadne relevantné (odôvodnené a účelne vynaložené) trovy konania v súvislosti odvolacím prieskumom preukázateľne nevznikli; žalobcovia ich vznik netvrdia a tento nevyplýva ani z obsahu súdneho spisu. Následne krajský súd podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 251 CSP a § 396 ods. 1 CSP vyslovil, že strany nemajú nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Takéto „jednostupňové“ rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania zodpovedá aj východiskám a záverom ustálenej rozhodovacej praxe najvyšších súdnych autorít (bližšie napr. rozhodnutie publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR pod R 72/2018).

26. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné dovolanie z dôvodov vymedzených v § 420 a § 421 CSP. Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané, v lehote dvoch mesiacov od doručenia tohto rozhodnutia na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde.

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom a dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom. Táto povinnosť neplatí v prípadoch vymedzených v § 429 ods. 2 CSP.